

SŁOWO

Wilno, Czwartek 21-go sierpnia 1924 r.

PRENUMERATA miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową 3 złote, zagranicę 6 złotych. Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej Nr 80.259.
Cena pojedynczego Nru 15 groszy.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228, otwarta od 9 do 3. Tel. drukarni 262.

CENA OGŁOSZEŃ. Wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na str. 2-iej i 3-iej 20 gr., za tekstem 10 groszy.—Kronika reklamowa lub nadesłane 30 gr. Matrymonjalne 20 gr. W N-rach świątecznych i na prowincji o 25 proc. drożej.

Niezależne Niemcy i zależna Polska.

Z rezultatów konferencji londyńskiej podnieść należy najważniejszą dla nas, *negatywną cechę*: konferencja nie zajmowała się stosunkiem Niemiec do Polski. Obrady londyńskie zabezpieczają Europę od agresji Niemiec w kierunku zachodnim. O podobnym zabezpieczeniu Polski niema mowy w świeżo podpisanych aktach.

Przed Niemcami chroni nas obecnie tylko konwencja militarna francusko-polska. Mniej niż nadzieję, że narazie broni skutecznie. Ale czy postanowienia londyńskie nie zawierają ubocznej wskazówki, w jaką stronę zabezpieczniej mogą Niemcy zwrócić swą ambicję?

Ekspansja Niemiec może się ujawnić chociażby w kwestji Kłajpedy. Odcięci od Kowna podwójnie: przez kordon graniczny i przez indelencję naszej rządowej służby informacyjnej — nie wiemy co się właściwie w Kłajpedzie dzieje. Podobno zaburzenia są częściowo przez władze litewskie zlikwidowane. To jednak jest pewne, że Kłajpeda, pozbawiona opieki mocarstw przez zamach Litwinów, sankcjonowany później przez Ligę Narodów, może stać się łatwym łupem niemieckim. Pomimo dużych sympatyj dla mieszkańców Kłajpedy, wyprowadzonych z równowagi przez brutale, zwierzęce rządy państwowego karła kowieńskiego — przynajmniej musimy, że powrót Kłajpedy do rąk niemieckich byłby dla nas specjalnie niepożądany. Stawałby na przeszkodzie mocarstwowym widokom Polski. Dążenie do pozyskania, w takiej czy innej formie, północnego wybrzeża Bałtyku jest zadaniem polityki polskiej, o ile Polska naprawdę życzy sobie być mocarstwem.

Nietylko tekst papierów podpisanych w Londynie, ale i stosunki polityczne tak się złożyły, że od 11 listopada 1918 r. Niemcy nigdy nie miały tak swobodnych rąk na swojej wschodniej granicy, jak obecnie. Jedynie przeciwdziałanie, jedyna poważna siła, z którą dziś Niemcy walczą od wschodu (nie licząc oczywiście polskiej siły militarnej) to jest propaganda bolszewicka. Europejczycy nie umieją się jeszcze dotychczas przyzwyczaić do tego, że propaganda zagraniczna, że dążenie do wywołania rewolucji światowej nie jest jakimś państwem SSSR, papierowym symbelem, ale akcją żywą, siłą i energiczną.

Trzeba zaś wiedzieć, że propaganda bolszewicka *wcale nie najintensywniej* jest prowadzona w Polsce. Przeciwnie, spokojny obserwator z łatwością dojdzie do paradoksalnego napozór przekonania, że agitacja SSSR, pomimo band dywersyjnych, zamachów bombowych i strajków śląskich — raczej omija Polskę. Do niecałkowicie jeszcze, całą siłą pary bolszewicy kierowali swą rozkładową agitacją w Niemcy i przeciw Niemcom. Niemcy się agitacji opierali i oparli, ale zwalczać ją i liczyć się z nią muszą. Natomiast wszystkie opowiadania o nadzwyczajnym ekonomicznym zainteresowaniu kapitału niemieckiego w Rosji — należą już do przeszłości. Kapitał niemiecki rozczarował się gruntownie co do możliwości rosyjskich. Handel rosyjsko-niemiecki jest o wiele mniejszy, niż handel niemiecko-polski. Traktat z Rapallo przekreślił obie

strony, które go niegdyś podpisywały.

Jeżeli więc politykę Niemiec względem problemów wschodnich nazwiemy polityką niezależną, to przysłać należy, że polityka państwa polskiego jest klasycznym przykładem polityki skrepowanej, po rękach i nogach związanej, polityki zależnej.

Liga Narodów z łatwością mogłaby zmienić swój tytuł na „międzynarodową instytucję do spraw polskich”. Nic by na tem nie straciła wyrazistość jej charakteru. Ale prócz takich zewnętrznych hamulców naszej polityki, posiadamy też wewnętrzne przyczyny jej nieruchomości. Uciążliwa, natrętna i analfabetyczna opieka ciemnego Sejmu, przesadnie liczący się z opinią ulicy, z „popularnym, a niepopularnym” co jest zupełnie niemożliwe w polityce zagranicznej, wreszcie brak przekonania, że nietylko słuchać, ale i dyktować czasami powinniśmy.

Dziś swoją haniebną agitację zwróciło państwo SSSR, przede wszystkim na Bałkany. Zwłaszcza duże ognisko bolszewickie udało się rozniecić w Bułgarii. Według traktatu z Neuilly z dnia 27 listopada 1919 r. Bułgaria miała prawo utrzymywać tylko 20 tysięcy wojska i ograniczoną ilość broni, mianowicie 1150 karabinów, 15 kar. maszynow. i 5 dział na tysiąc żołnierzy. Cyfry te są w ogromnej dysproporcji do ludności Bułgarii, ale w jeszcze większej dysproporcji do terytorjum państwowego tego kraju.

Jeżeli więc w Londynie traktat Wersalski potraktowany został jak stary dziadunio, to w chwili gdy agitacja bolszewicka zalewa Bułgarię — traktat z Neuilly nie jest wart lepszego losu. Czyż nie należymy do państw, które tę właśnie kwestję postawić powinny na porządek dzienny.

Stosunek wyniku konferencji londyńskiej do interesów Polski pesymistycznie ocenia cała prasa polska.

Oto głos organu, nad którym ciąży teza p. Romana Dmowskiego o podziale Ojczyzny na dzielnice pierwszorzędne i drugorzędne. Do drugorzędnych, jak wiadomo, p. Roman Dmowski kaskawie zalicza Ziemię Wschodnią. Widać jednak tym razem i pierwszorzędny dzielnicom Polski coś zagraża, skoro *Gazeta Warszawska* pisze:

Konferencja londyńska odjęta traktatowi Wersalskiemu najbardziej zasadniczą jego cechę, cechę niezruszalności. Na miejsce polityki traktatu Wersalskiego wkracza dziś polityka wolnej gry interesów państw europejskich, oszalała wstydliwym woalem pacyfistycznej ideologii.

Nie mamy powodów do łudzenia się. Przypuszczalny wynik konferencji londyńskiej stawia w zupełnie nowej sytuacji wszystkie te państwa, które podstawy swej polityki zagranicznej opierały na postanowieniach i literze traktatu Wersalskiego. Wśród tych państw znajduje się także i Polska, która na swej zachodniej granicy spotka się od jutra z całym szeregiem nowych i trudnych zagadnień.

Z bardzo ciekawym artykułem wystąpiło niepolskie *coprawda*, ale w polskim języku wydawane, doskonałe informowane pismo żydowskie *Nasz Przegląd*:

Dziennik żydowski charakteryzuje stosunek prasy polskiej do konferencji londyńskiej wyrzami z żydowskiego dwojczu o uspakajającej depeszy czułego krewnego: „Tate lepiej, jutro pogrzeb”. *Nasz*

Przegląd utrzymuje, że na konferencji londyńskiej załamano się całkowicie dotychczasowa koncepcja polityki polskiej.

Enigmatycznie, ale jak na dzisiejsze warunki dość odważnie, stawia kwestję *Czas* krakowski.

Tak więc znaleźliśmy się obecnie pomiędzy Niemcami, zdobywającymi zaufanie i sympatię zachodniej Europy, — i Rosją, zdążającą szybkim krokiem do tego samego celu. Sytuacja ta stwarza dla nas nowe zadania i wskazuje wyraźnie drogę dla naszej polityki zagranicznej.

Czas krakowski nie pisze *coprawda* jakie są te zadania, ale próba otwarcia dyskusji, choćby jaknajbardziej lekliwej, przecież zasługuje na uznanie.

Cat.

SEJM I RZĄD.

Komitet polityczny.

P. minister spraw wojskowych, gen. Wł. Sikorski przerywa urlop kuracyjny i wczoraj przybył do Warszawy, aby osobiście wziąć udział w Komitecie politycznym Rady ministrów, które odbędzie się dziś w Spale przy udziale p. prezydenta Rzeczypospolitej. Tematem rozpraw komitetu będzie sprawa bezpieczeństwa w pasie pogranicznym oraz sprawy związane ze zgrupowaniem Ligę Narodów.

Realizacja pełnomocnictw.

„Kurjer Polski” dowiadyuje się, że w ministerstwie skarbu dobiega końca opracowanie rozporządzenia wykonawczego do ustawy o specjalnych pełnomocnictwach dla rządu.

Rozporządzenia te ukażą się przed końcem bież. miesiąca.

W pierwszych dniach września ukaże się rozporządzenie o uregulowaniu finansów komunalnych.

Przyczyny katastrof lotniczych.

P. minister spraw wojskowych nadesłał odpowiedź na interpelację sen. Kalinowskiego i tow. w sprawie katastrof lotniczych. Co do ilości wypadków, to procentowo nie są one częstsze, aniżeli w innych armjach. Stwierdzono nadto, że wypadki zostały spowodowane błędami pilotażu, a nie samego wykonania pilotów firmy Plage i Laśkiewicz. Przeprowadzone próby dowiodły zupełnej solidności konstrukcji. Pilotowie te są trudne do latania ze względu na własności aerodynamiczne. Wady aparatów są tego rodzaju, że przy należytem użyciu nie grożą obsadzie żadnym niebezpieczeństwem, jednakże zastrzeżenia zostały tam zredukowane do minimum. Takie wypadki powodowała zbytnia brawura pilotów, oraz niesłuchanie trudnych warunków treningu.

Polityka kredytowa.

We wtorek odbyła się w ministerstwie skarbu konferencja pod przewodnictwem premiera Grabskiego w sprawach kredytowych z udziałem prezesa Banku Polskiego p. St. Karpińskiego i prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego, p. J. Steczkowskiego. Tematem rozprawy była m. in. sprawa likwidacji tych kredytów, które były udzielone z budżetu państwowego na złączenie nie skutków przesilenia gospodarczego. Omówiono również sprawę dostosowania polityki kredytowej Banku Gospodarstwa Krajowego do statutu tego banku, który przewiduje kredyt długoterminowy.

Pomoc dla bezrobotnych.

Min. pracy i opieki społ. wystąpiło do Rady ministrów z wnioskiem, dotyczącym rozciągnięcia akcji pomocy doraźnej dla bezrobotnych na terenach działalności tych państwowych urzędów pośrednictwa pracy, w obrębie których

znajdują się miejscowości wyszczególnione w uchwałach Rady ministrów z dnia 25 lipca, 2 i 13 sierpnia.

Wydóz produktów rolnych.

We wtorek rozpoczęły się w ministerstwie skarbu narady w sprawie sytuacji w rolnictwie. Omawiano sprawę wywozu produktów rolnych.

Zmiany w województwie Łódzkim.

W „Monitorze Polskim” ogłoszono.

Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 12 sierpnia 1924 roku zwolnił p. Marjana Rembowskiego ze stanowiska wojewody w Łodzi i równocześnie zamianował wojewodą w Białymstoku.

Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 12 sierpnia 1924 roku zamianował naczelnika wydziału w urzędzie wojewódzkim w Stanisławowie d-ra Pawła Garpicha wojewodą w Łodzi.

Zjazd starostów.

NOWOGRODEK. 20.VIII. (Pat). Dnia 19 sierpnia odbył się w Nowogrodku pod przewodnictwem wojewoay Ruczkiewicza nadzwyczajny jednodniowy zjazd starostów, w którym wzięli również udział zastępca gen. Rydz-Smigłego, gen. Rybak, wice dyrektor depart. bezpieczeństwa p. Jaszczolt i komendant główny Policji Państwowej p. Borzęcki. Zjazd był poświęcony sprawom bezpieczeństwa, a w szczególności sprawie zwalczania ruchu dywersyjnego. Po wysłuchaniu szczegółowych sprawozdań starostów, powzięto szereg uchwał, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa na terenie województwa, ochrony granic, oraz przeciwdziałania dywersyjnym napadom.

Napad na policjantów.

Z powiatu Dziśnieńskiego donoszą:

Onegdaj w okolicy zaścianku Piotrowo pow. Dziśnieńskiego 2-ch bandytów ostrzeżo idących drogą około lasu policjantów z miasteczka Mikołajewa Wincentego Piotrowicza i Stanisława Treпка. Policjanci odpowiedzieli strzałami i zmusili napastników do ucieczki.

Komisarze spekulanci.

RYGA. 20.VIII. (tel. wł.—s. Z Moskwy donoszą: Przed kilku dniami rozpatrywana była sprawa komisarzy ludowych republiki sowieckiej Chiwa. Komisarze, ci niejaki Nurtajew i Kanisjew, trudnili się zawodowo spekulacją mimo pozostawiania na urzędach sowieckich.

Wcik Moskiewski oczyszczając dobre ziarno od plew polecił skarać obydwóch na karę śmierci.

Federacja bałkańska.

LWÓW. 20. VIII. (PAT). „Gazeta Poranna” w korespondencji z pogranicza sowiecko-polskiego donosi: Sowieci dążą do utworzenia federacji bałkańskiej która ma służyć, jako pomost do opanowania przez ruch komunistyczny krajów Bliskiego Wschodu oraz państw Azji Mniejszej. Środowiskiem komunistycznej akcji bałkańskiej jest Wiedeń, gdzie ześrodkowano siły organizacyjne oraz środki finansowe.

Dopiero niedawno wysłano z Moskwy do dyspozycji komitetu bałkańskiego 40 tys. rubli złotych. Wybuch rewolucji w Bułgarii zapowiedziany jest na koniec sierpnia. Rząd bułgarski zdaje sobie sprawę z rozpaczliwej sytuacji w kraju i zwrócił się do rządów jugosłowiańskiego i rumuńskiego z propozycją utworzenia wspólnego przymierza skierowanego przeciwko komunistom, celem stłumienia ruchu rewolucyjnego na Bałkanach.

Jugosławia i Rumunja, odmówiły jednak zawarcia takiego przymierza, przyrzekając natomiast w razie wybuchu rewolucji wystać znaczne posiłki wojskowe. Akcja sowiecka na Bałkanach polega na zrezygnowaniu z hasła komunistycznych, ponieważ te hasła nie są popularne w Bułgarii i Jugosławii i niema tam proletariatu w ścisłym tego słowa znaczeniu. To też postanowiono zastosować daleko idące ustępstwa. Robota przewrotowa prowadzi się tam pod płaszczem tak zw. chłopskiej międzynarodówki.

Sytuacja w Bułgarii.

RYGA. 20.VIII. (tel. wł.—s). Dzienniki donoszą o nowym wykręciu przemycanych z Rosji do Bułgarii transportów broni i amunicji. Głównym punktem skąd wysyłano broń i amunicja jest Sewastopol. Broń przewożona była na łodziach motorowych, amunicja na żaglowcach. Rząd bułgarski prowadzi energicznie przygotowania w celu stłumienia w zarodku wybuchu jakiegokolwiek powstania.

Minister spraw wewnętrznych Rusiew poinformował dziennikarzy, że wszelkie próby wywołania przez bolszewików zamętu zostaną z całą bezwzględnością zlikwidowane, a winni zostaną najsurowiej ukarani. Wydane już zostały rozporządzenia uprawniające wojsko do używania broni palnej w wypadku najmniejszego oporu. Również zabronione są wszelkiego rodzaju zebrania i wiece.

Walka z bandytyzmem, na którego tle mają rozegrać się zaburzenia komunistyczne prowadzona jest energicznie. Zlikwidowano już kilkanaście band rozbójniczych. Jednolity front rozbójniczo-komunistyczny zostanie rozbity.

Niemcy przed decyzją.

Narady z premierem państw związkowych.

BERLIN, 20.VIII. (PAT). O wczorajszych naradach członków niemieckiej delegacji na konferencję londyńską z prezydentami ministrów krajów związkowych donoszą, że ostatecznej decyzji nie powzięto. Premierzy krajów związkowych zastrzeżli sobie powzięcie ostatecznej decyzji w związku z jutrzejszym posiedzeniem Rady Państwa.

Posiedzenie parlamentu w piątek.

BERLIN, 20.VIII. (PAT). Na dzisiejszym posiedzeniu konwentu senatorów zapadnie decyzja co do zwolnienia na piątek po południu plenarnego posiedzenia parlamentu. Na porządku dziennym znajduje się przyjęcie oświadczenia rządu Rzeszy. Prawdopodobnie debaty nad oświadczeniem rządu nie odbędą się natychmiast.

Nacjonalisci niemieccy przeciw układowi.

BERLIN, 20.VIII. (PAT). Z wielu stron Rzeszy nadchodzi do frakcji parlamentarnej niemiecko-narodowej od prowincjonalnych organizacji nacjonalistycznych telegramy, wzywające frakcję do stanowczego odrzucenia układu londyńskiego.

Widoki w parlamencie.

BERLIN, 20.8. (Pat). Z wyjątkiem ludowców bawarskich i partji jednolitej gospodarczej, które narażają się jeszcze, wszystkie partje reprezentowane w radzie aprobowaty w zasadzie układ londyński, i skłonne są głosować za 3 ustawami, przewidzianymi w planie Dawesa. Kanclerz Marx może już dzisiaj liczyć na 270 głosów w parlamencie, ponieważ zaś w łonie nacjonalistów ujawniają się różnice zdań, jest rzeczą niewątpliwą, iż rząd uzyska niezbędną większość 2/3 głosów.

Z Kowieńszczyzny.

Litwini o Kłajpedzie.

W związku z ratyfikacją konwencji kłajpedzkiej, oraz inspekcją ministra Krupowicza prasa kowieńska zamieszcza szereg artykułów omawiających sytuację na Małej Litwie.

Oto charakterystyczne głosy: „Socjaldemokraty” organ opozycji stwierdza że większość sejmowa wcale nie troszczy się o dobroć miru wśród mieszkańców Kłajpedy. Przeciwnie: ma się wrażenie, pisze dalej, iż rząd kowieński czyni wszystko aby zniechęcić kłajpedzian do państwowości litewskiej. Rząd potwierdza zarządzenia wystawnych przez się kacyków, wcale się nie liczących z potrzebami miejscowymi.

Rząd depcze elementarne prawa obywatelskie na terytorjum Kłajpedzkiem, mieszając się brutalnie do wyznawionych spraw tubylnych i przeszkadzając do wyborów sejmikowych w Kłajpedzie. Skutek podobnego postępowania jest taki, że nie tylko nacjonalistyczne organizacje niemieckie, lecz i bierne masy robotnicze zaczynają traktować Litwinów jak obmierzłych okupantów. Na tem tle wynikiły niedawno wiece protestacyjne przeciwko litewskiemu systemowi uciskania ludności.

„Tautos Vairas” w korespondencji z Kłajpedy omawia nastroje ludności w stosunku do władz litewskich. Po nakreśleniu wizerunku duszowego kłajpedzianina pisze: „Kłajpedzianie wyraźnie bojkotują wszystko co litewskie i cieszą się pogłoskami o rychłym ustąpieniu Litwinów z Kłajpedy. Zapatrują się oni niechętnie na cały aparat urzędniczy litewskich i oskarżają Litwinów o to, iż Kłajpeda przeżywa obecnie kryzys ekonomiczny, brak zarobków i drożyznę”.

Dalej w tejże korespondencji „Tautos Vairas” ostro krytykuje propagandę litewską, którą uważa za niecelową i między innymi pisze:

„Kowno niepotrzebnie wkłada w Kłajpedę dużo pieniędzy. Opera Kowieńska, która przybyła w tym roku do Kłajpedy, świeciła pustkami i chodzą pogłoski iż poniesła od 10—20 000 litów strat z tego powodu. Wychodzące tu pismo litewskie „Kłajpedos Zinios” posiada zaledwie 200 czytelników. Zbyteczna jest także w Kłajpedzie szkoła muzyczna i orkiestra symfoniczna, które to instytucje rząd litewski ze znacznym nakładem pieniędzy utrzymuje”.

W sprawozdaniu z inspekcji ministra Krupowicza urzędowa „Rytas” zaprzecza, jakoby zaufanie kłajpedzian do rządu było silnie zachwiane i pogłoski o niezadowolaniu z dyrektorjatu” nazywa zmyślonemi. Niemniej jednak w temże sprawozdaniu znajduje się ustęp następujący:

„Co się tyczy spraw szkolnictwa kłajpedzkiego, to rzecz się przedstawia również dla litewskości niepomysłnie. Na ogólną liczbę przeszło 400 nauczycieli przypada zaledwie 5 proc. Litwinów zaś jedynie około 20 proc. posiada język litewski. Ten ostatni wyklada się w

nader niezuszczonej liczbie szkół, a i jest niemiecki. Wszystkie przedmioty (nawet historia Litwy) wykładają się po niemiecku. W ten więc sposób instytucja ta wypuszcza na świat zgermanizowanych nauczycieli”.

Sytuację Litwinów na obszarze kłajpedzkim jak wynika z głosów prasy uważać należy za poważnie zachwianą. Dowódz tego najlepiej minorowy ton „Rytas”.

—icz

Wystawa sztuki i rzemiosł.

18 b. m. odbyło się w wydziale przemysłowym Delegatury Rządu wspólne zebranie organizatorów naszej wystawy wrzesniowej—pierwszej po wskrzeszeniu zjednoczonej Polski wystawy skromnego dorobku podrujnowanego Wilna—nie pokładającego rąk Wilna o polskich warsztatach pracy. Zebrała się tedy większość Komitetu; przewodniczył jego ruchliwy sekretarz (wobec nieobecności chwilowej prezydium) p. inżynier W. Kurman, referował członkowie sekcji wykonawczej K-tu pp. P. Hermanowicz, gospodarz lokalu wystawowego i skarbnik, K. Uziębło, zawiadujący sprawami prasowymi wystawy, Wł. Czechowicz, art. malarz, któremu się zawdzięcza pozyskanie obszernego, a niedrogiego lokalu dla ekspozycji licznych kolekcji artystycznych i rzemieślniczych, p. M. Oszurko, majster stolarski, gorliwie zajęty sprawą ewentualnych sukcesów swej branży na wystawie. Przemawiali w kwestjach zasadniczych wystawy i pałacej sprawy szkolnego kształcenia rzemieślników w rysunku pp. J. Łukasiewicz (z Kuratorjatu Oświat.), inż. S. Linowski (w przedmiocie kształcenia rzemieślnika przy wileńskiej kolejowej szkole techn.), dalej p. M. Kulesza, art. malarz, ceniony nauczyciel gimnazjalny i inni. Istotnie piłą niezmiernie jest sprawa ułatwienia nie tylko zresztą młodzieży rzemieślniczej wykształcenia technicznego, graficznego i we względnie kultury estetycznej pozbawionego odnośnych szkół elementarnych Wilna!

Istniała w Wilnie przez lat 50 przeszło ogólnie dostępna rysunkowa szkoła bezpłatna (nawet z oddziałami malarstwa i rzeźby). Rosyjską była; ale ileż w niej wybitnych potem sił polskich kształcało (poza szkołą średnią, przed wyjazdem do Akademii), że wspomnę St. Sierżefcewicza, Konst. Gorskiego, Bol. Bujkę, braci Józ. i Bol. Bałukiewiczów, L. Siendzińskiego i wielu innych.

Przez 3 lata istniała założona przez pp. Artystów-Plastyków nowoczesna już kierunków, wzorowa z kierownictwa artystycznego szkoła średnia i początkowa, przeważnie rzemieślników kształcąca. Wystawy jej dowiodły jak świetnie ją prowadzono, pomnę jak zwiędzającą wystawę rysunkową redaktor „Ziemi Lubelskiej” zdumiony był rezultatami pracy pedagogicznej Plastyków wileńskich!

I taką szkołę zwinąć musiano z braku środków. A kto ją poparł? Waleśają się dziś terminatorzy rze-

mieslnicy branż rozmaitych po mieście, aby choć która bądź z pracowników prywatnych malarskich przejęła ich jeśli nie na bezpłatną, to przynajmniej niedrogą naukę — wszyscy żądni wiedzy elementarnej zarówno jak średniej. Wystawa zatem ujawni wiele lak w stanie przeróżnych potrzeb zrównowanych rzemieślników naszych, stęskających pod ciężarem szalenie utrudnionego kredytu bankowego... Względnie najlepiej powodzi się stolarzom. A jednak — coś ze dwie trzecie warsztatów ich zamknąć się musiało, nie wyłączając takich np. najprzeróżniejszych majstrów jak Mohodecki, Iwaszkiewicz (drugi Iw. vegetuje jeszcze...).

Może wystawa obecnie urządzana ożywi w pewnej mierze przemysł polski, rozbudzi współzawodnictwo, ospalszych do czynu, do udoskonalenia w fachu pobudzi Wobec ciężkich warunków ekonomicznych, braku szkół dokształcających, ipso facto pewnego upadku rzemiosł artystycznych, nie do pomyslenia jest zorganizować wystawę wyłącznie artystyczną; może się i powinna takowa odbyć pod egidą, pod przewodnictwem sztuki wyższej — czystej i stosowanej, lecz niepodobna wykluczyć z wystawy wszelkich rzemiosł najprostszyc, byle sumienne, o rozwój rzetelny kultury fachowej dbałych branż, — rzemiosł wszelkiego rodzaju, bez ograniczeń! Obecnie Komitet wystawowy nie wyłącza działów takich jak krawiectwo i modniarstwo (damskie stroje, kapelusze, bielizna wykwinna), szewstwo wzorowe, sztuka cukiernicza i piekarniana w jej udoskonalonych obiektach. Boć czem są te fache wytwórczości naszej — zwłaszcza wobec mało rozwiniętych lub niekiedy całkiem zanikłych a przed dziesiątkami lat kwitnących jeszcze tutaj niektórych rodzajów rzemiosł i rękodzieł. Zbiegliwsi żydzi je od nas wyżełi. I dziś wogóle żydzi lepiej są zrzeszeni, zorganizowani w pomocy dla pracowników swoich. Komitet wykonawczy z inż. W. Kurmanem na czele krząta się z wyteżeniem swych sił i wpływów wedle wydotania i najbardziej interesującego zgrupowania okazów zadeklarowanych. Szkoda tylko, że pomimo zbliżającego się dnia ostatecznego składania zgłoszeń, wpisowych (10 złp. od wystawcy) oraz wykazów rzeczy zadeklarowanych, jeszcze nawet połowy spodziewanych eksponentów do Delegatury (Wydziału sztuki i przemysłu w Delegaturze Plac Marji Magdaleny, 2) nie zgłosiło się dotychczas. Około 40 wystawców pewnych. Termin deklaracji ostateczny 1-go

września (wystawa 15-go się otwiera). Wydatki na organizację już teraz znaczne. Od Wydziału sztuki w Rządzie Rzplitej Polskiej otrzymał wiceprezes Komitetu Wystawy prof. J. Roemer na odnośne jej potrzeby skromną kwotę 1-go tyśiąca złotych. Możeby Magistrat miasta naszego, odczuwszy wielką doniosłość zamierzeń organizatorów wystawy tudzież gwał zapobieżeniu deficytowi trudnego przedsięwzięcia, materialnego poparcia swego nie odmówił. A społeczeństwo?... Niechby już teraz ludzie dobrej woli i czynu obywatelskiego nakłaniali nie jeno samych tylko fachowców, lecz i przywładnie z zamłowania do sztuki, rękodzielnictwa, rzeczy w zakresie zdobnictwa domowego wehodzące, — aby zaakponowali swe pomysłowe prace rąk, produkcje swej inteligencji w technicznym i estetycznym zamysłach, które ujawniać acz w niedość ukształconych jeszcze formach należy koniecznie. Cóżoś wystawy ożywić i w efektywnych ramach odpowiednich dekoracji pokazać nam potrafią pp. artyści z niepozitym w tych sprawach działaczem i mistrzem prof. F. Ruszczycem na czele. Są przytem w Komitecie i niewiasty o niepowszedniej kulturze estetycznej. Koło Polek ma prowadzić kawiarnię, artystycznie urządzoną na wystawie (estrada w sali „Apollo”). Udział najliczejszy niewiast polskich w przyozdobieniu wystawy pracami artystycznymi i rzemiosłami pożądanym.

Sulimczyk.

Zachwiani premierzy.

List Mac-Donalda.

BERLIN, 20.VIII (PAT). Wedle doniesień tutejszych dzienników z Paryża stanowisko Herriota stało się trudnem, tak, że zachodzi obawa obalenia go. Przyczyną tych niespodziewanych trudności ma być znany list Mac-Donalda do Herriota w sprawie militarnej ewakuacji Zagłębia Ruhry. Sądząc z treści tego listu, pisze prasa berlińska, Mac Donald może zwrócić się w każdej chwili do Herriota z żądaniem wycofania wojsk francuskich z Zagłębia Ruhry. Sytuacja jednak jest zdaniem dzienników niemieckich tego rodzaju, że gdyby Herriot upadł, upadłby także Mac Donald.

Interpretacja jego w Anglii.

LONDYN, 20. VIII. (PAT). Dzienniki angielskie poświęcają dużo miejsca wrażeniu, jakie wywołało w prasie francuskiej pismo Mac-Donalda do Herriota i Theunisa. Większość dzienników zgodna jest w poglądach, że niektóre odłamy prasy francuskiej zupełnie mylnie interpretują krok Mac-Donalda, natomiast na Quai d'Orsay według dzienników londyńskich pismo Mac-Donalda nie wywołało zdziwienia, gdyż treść jego była już przedtem znana delegacji francuskiej.

D-rzy

Bujalski, Obieziorski i Waszkewicz lokują położnicę i chore z ciężkimi kłobocem i w Zakładzie położniczym: ulca W Pohulanka 31.

NA SEZON JESIENNY
Magazyn O. KAUCZA WILNO, 8
Zamkowa 8
świeżo zaopatrzony został: w kapelusze, czapki,
BIELIZNĘ damską i dziecięcą: swetry, kaftany, kamizelki,
wyroby trykotowe, pończosznicze i skórzane,
oraz kalosze, palta nieprzemak. i parasole.

GWADZE
Pp. **LEKARZY I DENTYSTÓW**
W celu ułatwienia Panom Lekarzom ogłaszania się w „Słowie”, wprowadza się od 1-go września specjalny dział adresowy pod ogólnym zagłówkiem
„Pomoc lekarska”
z podziałem na specjalności, przy umieszczeniu takich codziennie bezpośrednio za tekstem
Opłata wynosić będzie miesięcznie
tylko 30 złotych
Zamówienia prosimy nadsyłać do
Biura Reklamowego w lokalu „Słowa”
ul. A. Mickiewicza 4.

Ryskie wspomnienia.

VII.

Piątek 8 października.

Dzień wczorajszy był dniem decydującym o losie naszych ziem białoruskich.

Na godzinę 12 w południe prezes komisji granicznej (terytorjalnej) p. Grabski nazaczył posiedzenie tej komisji w celu ostatecznego ustalenia polskich postulatów w tej kwestji.

Sprawa granicy, oczywiście, była już niejednokrotnie przedmiotem rozmów prywatnych pomiędzy członkami delegacji polskiej, a również naradzane się co do niej w komisji granicznej przed moim przyjazdem do Rygi. Rozważano ją już wczoraj na plenum delegacji polskiej, oczywiście, pod nieobecność ekspertów i przedstawicieli ludności kresowej, przytem została ustalona zasada bezpośredniej granicy pomiędzy Polską a Rosją z pominięciem nowego tworu państwowego, w postaci prawdziwie niepodległej Białejrusi.

Zbytecznem jest tłumaczyć, jak dalece taki sposób postawienia sprawy niedogadza nam, przedstawicielom białoruskich Kresów.

Pisałem już wyżej, że koncepcja, której zwolennikami są Rady Polskie Narodowe na Białejrusi, chcia-

łyby widzieć Białorusk polączoną z Polską jak najściślej wazem, jednakże z uwzględnieniem autonomicznych praw naszych ziem. Jakkolwiek koncepcja taka każe się domyślać również bezpośredniej granicy pomiędzy Polską a Rosją, tem niemniej różni się ona zasadniczo od sposobu ujęcia tej kwestji przez członków polskiej delegacji, która godzi się na przeprowadzenie bezpośredniej granicy pomiędzy Rosją a Polską kosztem podziału Białejrusi. My przeciwko takiemu podziałowi bezwarunkowo i jak natury czystej stale protestowaliśmy, i protestujemy uważając, że Polska ma dostatecznie sił, by całość swych ziem historycznych utrzymać i zasada dezankcji ziem z przed pierwszego podziału Rzplitej przeprowadzić.

Niestety, głos nasz był głosem wotującym na puszczy...

Spółczesność polskie w kwestji wschodnich granic Rzplitej rozpadło się na dwa obozy: jeden (narodowy), obstående za podziałem Białejrusi pomiędzy Polską a Rosją; drugi (federacyjny) przeprowadzający ideę niepodległej Białejrusi, sfederowanej z Polską.

Jakkolwiek ani jeden z tych programów nie odpowiada ani realnym warunkom, w jakich znajdują się Białorusk, ani też nie zadawalnia naszego postulat (połączenia całej Białejrusi z Polską), jednakże

Rady Narodowe Polskie ziem białoruskich były zawsze skłonniejsze do kompromisu z federalistami, niż z podziałowcami. Z tego punktu widzenia zrozumiałem jest, że powzięta w nieobecności naszej (przedstawicielei Kresów), zasada bezpośredniej granicy polsko-rosyjskiej, co do której fama od kilku już dni niesła wieści, że leży ona daleko na zachód od granic 1772 r.—nie tylko nie mogła nas zadowolić, ale przygnębiła nas (Krzyżanowskiemu i mnie) w najpoważniejszym stopniu.

Więści, dochodzące nas w formie pogłosek, znalazły dla siebie potwierdzenie na wczorajszym posiedzeniu polskiej komisji terytorjalnej. Prezes Grabski podał do wiadomości komisji, że delegacja polska postanowiła odrzucić ostatecznie myśl tworzenia niepodległej Białejrusi z określeniem jej granic wschodnich, oraz z włączeniem jej w orbitę interesów polityki polskiej, że delegacja polska postanowiła ostatecznie ułożyć się z Rosją co do bezpośredniej granicy, że niepodległość Białejrusi zostanie uznana przez Rosję i Polskę, ale tylko w znaczeniu faktu dokonanego przez białoruskie przedstawicielstwo sowieckie.

Właściwie, jest to równoznaczne z oddaniem Białejrusi na łup bolszewikom!

Oświadczenie to wywołało pro-

test że strony mojej i Krzyżanowskiemu; zgłosiliśmy złożenie tego protestu na piśmie.

Następnie komisja przeszła do narad nad ustaleniem granicy polsko-rosyjskiej. Okazało się, że plenum delegacji polskiej rozważyło 3 warjanty tej granicy: *pierwszy warjant* p. Edwarda Maliszewskiego, proponującego włączenie do Polski pow. Lepelskiego, Borysowskiego i Ihumeńskiego gub. Mińskiej, ze skierowaniem granicy na południe od Prypeci na linję, ustaloną w umowie Polski z Petlurą, *drugi warjant* p. Barlickiego, proponującego granicę po linii okopów niemieckich z r. 1915-1916, *oraz trzeci warjant* p. Grabskiego, oddający Polsce mniej więcej pow. Działaleński, Wilejski, część małą Mińskiego powiatu do Stołpców, oraz Nieśwież i skierowujący linję graniczną wzdłuż rzeki Łani do Prypeci.

Wszystkie te warjanty godzą się na tę samą linję na południe od Prypeci.

Z tych trzech warjantów został przez polską delegację przyjęty warjant Grabskiego z tem, że na jego tle mogą być poczynione jeszcze nieznaczne poprawki w zależności od uznania komisji granicznej i żądań bolszewików.

Ponieważ wszelkie próby przesunięcia tej granicy dalej na wschód napotykały na stanowczy opór p. Grabskiego, który oświadczył nam,

że sprawa została załatwiona przez plenum delegacji polskiej zgodnie z instrukcjami, danemi przez Radę Obrony Państwa, — nie pozostało więc nam nic innego, jak probować poczynić drobne poprawki w warjancie Grabskiego.

Mogę zapisać na karb zasługi p. Maliszewskiego i mojej, że dzięki naszym naleganiom udało się uratować od okrojenia część pow. Działaleńskiego, gdzie granicę chcia-no skierować wprost od Dżisny (pozostawiająco tu miasto bolszewikom) przez Łużki do Królówszczyzny. Obroniłszy tu kilka gmin, a zwłaszcza Prozorocką (b. polską), skierowując linję graniczną naokoło Orzechowna (majątek Władysława Zabięły).

Uradowaliśmy również dla Polski Dokszyce i okolice tego miasteczka. Udało nam się również przekonać Grabskiego co do niemożliwości oddawania bolszewikom tak polskokatolickich okolic, jak Raków, Wolma i Rubieżewice. Komisja postanowiła skierować linję graniczną przez Gródek, Kołdanowo, Uzde i Kopyl.

Z tak wykreśloną granicą przyszliliśmy około godz. 2-ej na wspólne z bolszewikami posiedzenie komisji terytorjalnej.

D. C. N.

Mirosław Obieziorski.

Z wrażeń rumuńskich.

I.

Valeni de Munte, w sierpniu.

Trafiałem do Rumunii wypadkowo. Pobyt prof. Jorgi w Wilnie, udzielenie przez niego dwóch stypendjów na kurs wakacyjny w Valeni de Munte, wystanie mnie tu z Wilna przez uniwersytet Stefana Batorego, jako jednego z owych dwóch stypendystów — oto geneza mego pobytu w Rumunii.

Nigdy nie zajmowałem się poznawaniem — z książek — Rumunii. Wiadomości o niej były bodaj największe z posiadanych przeze mnie wiadomości o innych krajach Europy. Jako 12-letni chłopak przejeżdżałem przed laty z Grecji do Rosji zatrzymując się w Bukareszcie, z którego pozostał mi w pamięci obraz ładnego miasta. Kilka razy następnie spotykałem się z zdaniem ludzi inteligentnych, iż Rumunia jest to kraj „brudny, o niskiej kulturze”. Niektórzy z nich byli w Rumunii, niektórzy, nie wszyscy jednak, zapewniali, że jest to „powezecznie wiadomym”, iż Rumunia jest krajem „brudnym, o niskiej kulturze”.

To byłoby wszystko co o Rumunii wiedziałem, w chwili gdy przejeżdżałem most na Prucie, żegnany (wraz z całym pociągiem) okrzykiem posterunku polskiego na lewym brzegu Prutu a witany okrzykiem posterunku rumuńskiego na prawym.

Przy linii z Grigore Ghica-Voda do Bukaresztu, rzeczywiście, jak okiem sięgnąć... „kukurudza, kukurudza i jeszcze raz kukurudza”.

A jednak po zetknięciu się z miastami, wsią, z ludem, doszedłem do przekonania, że nie o samej tylko rumuńskiej kukurudzy pisać można, i... należy.

Oto garść wrażeń i uwag o tym rzekomo „brudnym i o niskiej kulturze” kraju.

Bukareszt! Śliczne, ładniutkie, czysciutkie miasto. Jaki ład, porządek, jakie ładne domy. Istne cacko. W zupełności zastępuje na dawane mu z rozkoszą przez Rumunów imię „petit Paris”. Bukareszt o wiele rychlej zastępuje na to miano, niż Warszawa, którą niektórzy uporczywie też chcą w ten sposób ochrzcić, a której niestety datko jeszcze do tego.

Ale stolica—to stolica. Dbają o nią szczególnie. Już np. w Ploesti; obok ładnych kilku pomników alei małego parku—brudne niemożliwie ulice o charakterze zbliżonym bardzo do ulic włoskich. Co parę kroków stragany z napojami chłodzonymi, owocami i t. d. Miasteczka jak Slatie (Wieliczka rumuńska), Valeni de Munte i in. są już znacznie czystsze. Sklepy, których jest sporo, są wcale ładnie urządzone. Restauracje porządne, z muzyką. W każdym razie miasteczka te są bardziej kulturalne, niż nasze Wieliczki, Świąciany, Kazimierz, Skierdziejewice itp.

Trudno natomiast mówić bez zachwytu o wsi rumuńskiej.

W zieleni otaczających ogrodów owocowych, toną małe, niskie o miłym wyglądzie domki w stylu rumuńskim, czasami niezupełnym, z typowym krużgankiem lub czesnym naksztalt werandy. Pobielane zazwyczaj robią b. ładnie a nawet ładne wrażenie. Dookoła domu na podwórku czystość wzorowa, ład i porządek na każdym kroku. Jakoś powaga, spokój, zadowolenie biją od wieśniaka rumuńskiego. Złagodnym i umiającym usmiechem, charakterystycznym dla Rumuna, nadzwyczaj gościnnie przyjmuje przybysz. Gościnność i dbanie o wygodę bliźniego jest cechą dominującą Rumuna. Widać np. zbliżając się do wsi wycieczkę, natychmiast spiszą z wiadrami wody i zapasem szklanek (nie kubków lub „kwart”) by napole spragnioną rzęsę.

Idziesz drogą, spotykasz wieśniaczkę niosącą kosz owoców. Bądź pewny że ci natychmiast kilka jabłek, lub innych jakich owoców da na cieszę drogę.

Wejdzmy do chaty wieśniaczej. Składa się ona zazwyczaj z kilku, trzech do pięciu izb! A trzeba widzieć jak taki przeciętnie zamożny wieśniak urządził swoje mieszkanie! Podłoga i ściana pokryte ślicznymi kilimami lub bogato wyszywanymi ręcznikami. Na ścianie prócz „ikon” często wjrzący portrety pary królewskiej, oraz fotografie z życia rodziny wieśniaka. Każdy ma też „kanapę”—drewniana ładnie rzeźbiona, siedzenie i oparcie pokryte poduszkami, makatami, kilimami i t. d. Bardzo porządne krzesła i stoły. Czołósć sprawia acymilne wrażenie. Wewnątrz i zewnątrz dużo hodują kwiatów. Zamożni wieś-

niacy mieszkają jeszcze okazale (nieraz w piętrowym domu) o prze-ważnie czystym staro-rumuńskim stylu. Niektóre domy wieśniacze to wprost pałacyki. Białe, na wysokim fundamencie, z dość spadzistym dachem, ze śliczną galerią o ładnych arkadach. Z tem wszystkim wielka we wszystkim prostota.

Każda wieś ma jedną napewno, a często dwie lub nawet trzy cerkwie z ładnymi nieraz freskami. O konieczności wędrowania kilka lub kilkanaście kilometrów do cerkwi mowić nawet niema.

Albo szkoła we wsi. Śliczny, duży, racjonalnie zbudowany gmach. Urządzenie i pomieszczenia wcale przyzwoite. Warto też widzieć pracę tych dzieci wiejskich. Byłem we wsi Teisani na wystawie robót szkolnych. Wzorowa. Znacząca pomysłowość i inicjatywę.

Tak tedy kultura wsi rumuńskiej na wysokim bardzo stoi poziomie, a budowlactwo wiejskie daje wrażenie wysoce artystyczne i niezapomniane. Naprawdę coś skończenie pięknego!

Na tem tle jakże ładnie odbijają pięknie, bogato i barwnie wyszywane koszule i serdaki strojów narodowych! A przywiązanie do tego stroju ogromne. Nawet inteligencja

od czasu do czasu przywdziewa go. Naprzykład tu w Valeni dość sporo studentów co parę dni zjawia się w strojach narodowych. Panny częściej, a przodają w tem panny Jorżanki.

Strój ten podobny do stroju Huculów a więc białe obciężte spodnie, na to długa do kolan koszula z pasem i serdak, kobiety wdziewają na wyszywaną białą suknie małe kilimki. Czołósć malownicza i znacznie bogatsza we wzory wyszywane, barwy i t. d. niż u Huculów. Piękno stroju zależy od działości. Najładniejsze będą w okolicach Suczawy na Bukowinie. Niektóre zwłaszcza serdaki są tak sutę, tak artystycznie wyszywane, że aż miło patrzeć.

Niektórzy mieszkańcy miasteczek ubierają się—niestety! — „na wpół” narodowo, to znaczy że na białe spodnie i długą koszulę wkładają „europejską” marynarkę, kamizelkę, kołnierzyk i t. d. Gorzej, gdy, co dość często się spotyka, z pod kamizelki sięga do kolan biała płócienna koszula narodowa. Nasuwa się mimowolnie pytanie, czyżby Rumuni mając tak piękny strój narodowy, nie mieli poczucia piękna tego stroju?

Paweł Mateusz Puciata.

KRONIKA

CZWARTEK
21 Dzień
Joanny Fr. Wschód słońca 4 g. 36 m.
Jutro Zachód „ g. 15 m. 46
Tymoteusza

WILEŃSKA.

— (1) **Sprawy podatkowe.** Jak pokazała praktyka roku ubiegłego i stałe skargi, praca, zmierzająca ku opodatkowaniu ludności, posiada cały szereg braków, które pociągają częstokroć za sobą niestuzne opodatkowanie.

Ze względu na niską kulturę płatników podatków, zwłaszcza prowincjonalnych, oraz brak u nich znajomości przepisów prawnych, wytworzył się taki stan rzeczy, że w wielu urzędach skarbowych cały wymiar podatkowy zależy od uznania jednego tylko naczelnika urzędu, co jest sprzeczne z treścią ustaw podatkowych.

Wobec tego, zwrócono się do dyrektora wileńskiej Izby skarbowej z prośbą o wydanie odpowiedniego rozporządzenia do władz skarbowych i instancji o przestrzeganie następujących zasad:

- 1) miarowanie członków wszystkich komisji szacunkowych wyłącznie z pośród miejscowych organizacji płatników;
- 2) zobowiązanie urzędów skarbowych do zwracania uwagi na opinie tych członków;
- 3) celem zbierania informacji o płatnikach powoływać biegłych i rzeczoznawców z pośród osób, przedstawianych przez zrzeszenia przemysłowo-kupieckie;
- 4) przy obecnym prowadzeniu sprawdzania świadectw przemysłowych powoływać rzeczoznawców, którzyby określali słuszność zakwalifikowania przedsiębiorstwa.

— **Podatek od samochodów, motocykli i rowerów.** Na podstawie uchwały Rady Miejskiej z dnia 3 lipca 1924 roku zatwierdzonej przez p. Delegata Rządu na ziemię Wileńską w dniu 16 sierpnia 1924 roku № 2865, wszyscy stali i czasowi mieszkańcy m. Wilna, nie wyłączając osób zamieszkujących na wsiach, zaściankach i folwarkach, znajdujących się obecnie w obrębie m. Wielkiego Wilna obowiązani są wpłacić do kasy miejskiej podatek za rok 1924 nie później niż 1 października 1924 r. od każdego roweru po 5 złotych pol., od samochodu osobowego po 10 złotych pol., od każdej siły konnej i nie wyżej niż 120 złotych pol. od jednego samochodu, i od motocyklu od jednej siły konnej po 5 złotych pol. i nie wyżej niż 20 złotych pol. od jednego motocyklu.

Za nieuiszczenie w oznaczonym terminie powyższych podatków będzie pobierana kara w wysokości 2% miesięcznie od sumy podatku. Zaległość wraz z karą będzie wyegzekwowana w porządku administracyjnym.

— (1) **Posiedzenie Rady Miejskiej** Na dzień dzisiejszy (czwartek 21 sierpnia) prezydent m. Wilna zaprasza radnych na posiedzenie Rady Miejskiej.

Na porządku dziennym: 1) wniosek zmiany redakcji § 9 umowy, zawartej z U. S. B. o umieszczeniu kliniki w szpitalu św. Jakóba i 2) budżet na rok 1924.

Wobec konieczności terminowe-

go załatwienia sprawy wymienionej w punkcie 2 porządku dziennego, niezbędne jest przybycie na wzmiankowane posiedzenie 2/3 członków Rady.

— (1) **Z Kasy Chorych.** Wobec tego, że auto zostało nabyte przez Kasę Chorych wyłącznie dla lekarzy a nie dla użytku dygnitarzy Kasy Chorych, grupa ubezpieczonych zwróciła się do Rady Kasy Chorych z prośbą o wydanie zarządzenia by auto było jedynie na usługach lekarzy Kasy Chorych, a nie dygnitarzy tej instytucji.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

— **W. Kraszewski: „Podręcznik do analizy chemiczno-technicznej”.** Część I i II. Warszawa. M. Arct. 1924.

— **Jarocł. Chelmiński: „Fizyka”** w zakresie szkoły średniej. Tom pierwszy. Mechanika ogólna. Własności dynamiczne materii i cieple. Str. 377. Warszawa. M. Arct. 1924.

— **Ks. S. Szydelski i ks. K. Thullio: „Dzieje objawienia Bożego w Nowym Testamencie”** Część druga. Podręcznik na trzecią klasę gimnazjalną. Mapa. Ilustracje. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas. 1924.

— **K. Wojciechowski: „Wielcy pisarze polscy”.** Wypisy na klasę sódma szkół powszechnych. Ryciny. Książnica Atlas. 1924.

— **Dr. K. Łazarzowicz: „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach”.** Rysunków 60. Wydanie trzecie. Warszawa. M. Arct. 1924.

— **J. Biegański i dr. Rychter: „Apteczka”** przy dworze, szkole, plebanji i fabryce. Str. 38. Warszawa. M. Arct. 1924.

— **„Tygodnik Ilustrowany”** w najwziewszym swym zeszyście potrafił zgromadzić całą kolekcję reprodukcji nieznanych, albo bardzo mało znanych obrazów Juliana Kosaka. Jest to, przynajmniej, wysiłek redakcyjny, wcale pokazywany. W tymże zeszyście: początek ciekawej rozprawy prof. Ign. Chranowickiego o „Groble Agamemnona” Słowackiego.

TEATR I MUZYKA

— **Teatr Polski.** Dziś poraz ostatni „Musisz się pan ożenić”. Jutro „Małżeństwo Fredy” Picarda i Szmidta pod reżyserkim kierunkiem p. Jana Janusza. W sztuce tej obok p. Jana Janusza gościnnie wystąpi w roli tytułowej p. Hanna Ordonówna, która w akcie II wykona potrzebą do akcji piosenkę i szereg tańców nowoczesnych. Poza tem udział bierze cały zespół dramatyczny.

Sztuka ta ukaże się tylko kilka razy ze względu na konieczny powrót obojga goszczących artystów do Warszawy.

— **Występy St. Gruszczyńskiego.** W Teatrze Wielkim. Dyrekcja pragnąc udostępnić wszystkim, którzy zechcą usłyszeć wielkiego śpiewaka St. Gruszczyńskiego obniżyła ceny biletów. To też zapowiadane występy obudziły wielkie zainteresowanie. Pierwszy występ w sobotę w operze „Żydówka”.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

— **Ucieczka z więzienia.** Dn. 19 bm. z podwórka więzienia Łukiskiego zbiegł 22 letni Paweł Zawarzonik oskarżony o rabunek i zabójstwo.

— **Pastrzał.** Dn. 20 bm. do szpitala św. Jakóba przywieziono z raną poszarżowaną w pierś posterunkowego pow. Stołpeckiego Józefa Budzińskiego. Szezegółow narazie brak.

— **Nieostrożność.** Dn. 20 b. m. upadł z krzesła i złamał sobie nogę 50 letni Albert Tang (Bracka 15). Poszkodowanego lekarz pogotowia odwiózł do szpitala żydowskiego.

— **Pożar.** Dn. 19 bm. w mieszkaniu dr. Sztoniła (Jagiellońska 8) wskutek nadmiernej rozpalonego komina zapaliła się belka. Przybyła straż ogólnowa w przeciągu 10 m. ogień stłumiła. Straty nie są znaczne.

— **Kradzieża klezankowa.** Janowi Dąbrowskiemu (Zamkowa 32) na rynku Łukiskim wyciągnięto z kieszeni 300 złot.

— **Mitachowi (gm. Rudomińskiej)** na rynku wyciągnięto z kieszeni 200 zł.

— **Kradzieże.** P. Kahanowi śbracząca skradła z mieszkania bielizny na sumę 300 zł.

Gimnazjum

T-wa Rozpowszechniania **O. R. S. O.** męskie i Wykształcenia Średniego **O. R. S. O.** żeńskie.
ul. Dąbrowskiego, Nr. 5, telef. 265. — Założone w 1906 roku.
Podania przyjmuje się codziennie w Kancelarii Gimnazjum od 10—1 g.
EGZAMINY wstępne i uzupełniające dn. 25 b. m.

„Polska Składnica Galanteryjna”

wł. FRANCISZEK FRLICZKA — Wilno, Św. Jańska Nr. 6.
Hurtowy Skład Towarów Galan- || Najtańsze Polskie Źródło Kupna
teryjnych i Norymberskich || Niciej i Pończocho
Specjalność dostawy do Sklepów i Kooperatyw.
Otrzymano wielki wybór sandałów firm zagranicznych.

Dwieście pięćdziesiąt pracowników

i fachowców gospodarczych otrzyma natychmiast pozwolenie wyjazdu do Kanady (Ameryki) na własny koszt.
Zgłoszenia do biura. Warszawa, DŁUGA 31 mieszk. 52.

Z CAŁEJ POLSKI.

— **Kopiec w Horodle rośnie.** Dnia 10 b. m. odbyła się w Horodle, ziemi Lubelskiej, uroczystość podwyższenia Kopca Historji z r. 1861. Ów Kopiec stanął przed 63 laty w hołdzie dla Unji Horodelskiej, jako widomy znak jedności narodowej i ucisku zaborców.

Mysł podwyższenia Kopca została zainicjowana przez p. M. Cieszkowską, uczestniczkę manifestacji z r. 1861 i entuzjastycznie podtrzymywana przez miejscowe społeczeństwo.

Kopiec 10 m. wysokości sypali właściciele: Polacy i Rusini gminy Horodło i okolicy, robotnicy i urzędnicy cukrowni Strzyżów i tartaku na Czerniawce, oraz uczniowie obozów przysposobienia wojskowego, pod kierownictwem inżyniera J. Marynowskiego. Na szczyt kopca umieszczono krzyż żelazny z symbolizem rozrządzenia, wykonany przez cukrownię Strzyżów.

Po uroczystym nabożeństwie w kościele parafjalnym udał się pochód na Kopiec. Po odsonięciu krzyża nastąpiło poświęcenie i złożenie wieńców. Następnie odbyła się defilada i popisy sportowe młodzieży obozów przysposobienia wojskowego pod kierownictwem komendanta obozów.

— **Wystawa „Naeze morza”.** W celu obudzenia w społeczeństwie naszym poczucia ważności dostępu do morza Polskie Towarzystwo krajowe Liga Żeglugi Polskiej i Związek Obrony Kraju Zachodnich organizują wystawę. Protektorat nad tą ważną dla państwa naszą wystawą objął pan prezydent Rzeczypospolitej. Wystawa odbędzie się w gmachu politechniki warszawskiej gdzie zajmie hall, wielką salę, kreślarnię, a eksponaty większe rozmieszczone będą w ogrodzie i na dziedzińcach gmachu.

— **Napad dywersyjny na Wołyniu.** Jeszcze nie przebrzmiały echa krwawego napadu w Stołpeach, gdy Wołyń stał się widownią nowej bolszewickiej bezczelności. W dniu 8 b. m. około godz. 8 wieczorem banda składająca się z około 80 osób, napadła na dwór właściciela maj. Werchow gm. Szumsk. pow. Krzemienieckiego p. Justyna Wirta i zrabowała wóz oraz 12 koni umknęła w kierunku wsi Moszczańca pow. Dubieńskiego. W czasie ucieczki banda ostrzeliwała pogoń. Wspomniana banda jest najwziewoczniejszą w kontakcie z innymi oddziałami dywersyjnymi rekrutującymi się w Bolszewji, specjalnie w celu niepokojenia ludności na naszym wschodnim pograniczu. W pociągu do bandy, wysłano oddział ułanów wołyńskich z pniaku stojącego w Ostrogu i Krzemieńcu.

ŻYCIE EKONOMICZNE.

— **Bilans Banku Polskiego.** W wiec wiedzieć o tem powinien, że ciągu ostatnich dekady lipca obieg biletów złotych zwiększył się blisko o 50 miljn. zł. Według bilansu Banku Polskiego z d. 10 b. m. obieg biletów zmniejszył się o 3.9 miljn. zł. zmniejszenie to jest tak samo normalnym objawem w pierwszej dekadzie każdego miesiąca, jak normalnym objawem w ostatniej dekadzie miesiąca jest znaczne zwiększenie obiegu.

Obieg biletów marekowych zmniejszył się w ciągu pierwszej dekady b. m. o 7 i pół tryljonów i spadł do 27.7 tryljonów.

Uwzględniając bilety zdawkowe i bilon mamy w chwili obecnej w obiegu znaków pieniężnych na 522 miljn. zł.

Zdolność emisyjna Banku Pol-

TEATR POLSKI (Lutnia)

D z i ś po raz ostatni występ J. Janusza
Musisz się pan ożenić
komedia Mauezy-Bon'a
Początek o godz. 8-ej

TEATR WIELKI
W sobotę 23 sierpnia
Występ S. Gruszczyńskiego
„Żydówka”
w operze Halewy
Początek o godz. 8-ej wiecz.

skiego wzrosła wskutek powiększenia zapasu złota o 2.2 miljn. zł. (zwiększenie to jest następstwem dokonanego zagranicą zakupu złota na sumę ponad 2 miljn. zł.).

Zapas walut, dewiz i innych należności zagranicznych wzrósł o 8.8 miljn. zł. Zobowiązania w walucie zagranicznej wzrosły o blisko 8 miljn. zł.

W ten sposób pokrycie banknotów emitowanych przez Bank Polski wzrosło w całości o 2 i pół miljn. zł. i stanowi obecnie 80.48 proc.

Mimo drobnego zmniejszenia się obiegu banknotów portfel wekslowy zwiększył się o 10 miljn. zł. Bank Polski w dalszym ciągu zaspakaja zgłoszone zapotrzebowanie kredytowe w całej pełni, jednakże brak jest odpowiedniego materiału wekslowego, który mógłby znaleźć dostęp do portfela Banku Polskiego. Najlepszym dowodem tego jest fakt, że z przyznanych przez Bank kredytów do wysokości 235 miljn. zł. wykorzystano tylko 176.8 miljonów zł.

Pożyczni zabezpieczone papierami procentowymi zmniejszyły się o 1.3 miljn. zł. co należy przypisać wykupowi listów zastawnych Tow. Kredytowych, których kursy poprawiły się na giełdzie.

Rachunki żywe zwiększyły się o 54.7 miljn. zł.

— **O wymianie bonów złotych.** P. minister skarbu w odpowiedzi na interpelację pos. Pawlaka i tow. w sprawie wymiany 6 procentowych bonów złotych, wyjaśnił, że skarbnictwo, dążąc do sprzedania jak największej ilości bonów, stara się jednocześnie robić posiadaczom bonów wszelkie możliwe ułatwienia w razie konieczności przedterminowego realizowania tych obligacji. Zgodnie z warunkami wypuszczenia bonów skarbu nie jest obowiązany do wykupu tych walorów przed terminem ich płatności.

KRONIKA REKLAMOWA.

— **Każdy kupiec i przemysłowiec** powinien, że szczególnie w obecnym zastoju w handlu i przemyśle w celu podniesienia swych zysków należy reklamować się. Tylko ogłoszenie umiarkowane i dobrze zredagowane i w odpowiednim wydawnictwie umieszczone może przynieść należyty korzyść.

Niech więc każda solidna firma zechce to „przyjąć pod uwagę, że wszystko w dziale reklamy załatwić mogą fachowe siły „Biura Reklamowego” w Wilnie, przy ul. Mickiewicza 4. (Lokal „Słowa”). Telefon 298.

— **Egzamina jesiennie** w Liceum im. Elżbietki odbędą się 1 i 2 września. Zapisy przyjmuje kancelaria szkolna codziennie od 10—2 po południu. (Żeligowskiego 1—2).

Instytucja kredytu długoterminowego **poszukuje**

vice-dyrektora, względnie szefa Wydziału Emisyjnego oraz szefa Wydziału Hipotecznego. Wymagane wyższe wykształcenie i długoletnia praktyka. Szczegółowe zgłoszenia pod „Kredyt Rolniczy” do „Reklamy Polskiej”, Warszawa, Jasna 10.

Sport.

Międzynarodowy turniej skautów.

KOPENHAGA, 20. VIII. (PAT.) W niedzielę ubiegłą wśród niezwykłej sily zwinęto obozy turnieju międzynarodowego skautów, których rozlokowano w mieszkaniach prywatnych okolicznych budynków.

Król duński jeszcze tego samego dnia odbył rewję skautów reprezentujących 33 państwa, ustaiwionych grupami według porządku alfabetycznego nazw narodowości. Na rewję obecni byli: królestwo dniescy, książę Waldemar, członkowie korpusu dyplomatycznego, minister spraw zagranicznych hr. Moltke.

Popołudniu generał angielski Baden Powell rozdał skautom, biorącym udział w turnieju nagrody. Nagrody otrzymali w porządku następującym: Amerykanie—181, Anglicy—172, Węgry—166, Norwegowie—158, Polacy—155, Austriacy—142, Szwajcarzy—139, Francuzi—136, Holendrowie—135, Włosi—111, Chilijczycy—91, Luksemburczycy—75. Dalsze miejsca w tym łańcuchu już nie wchodziły w grę. Do rzędu ich należy również grupa duńska.

Zawody pływackie.

Z prawdziwym zadowoleniem donosimy, że w sobotę d. 23—VIII i niedzielę 24—VIII odbęda się zawody pływackie zorganizowane przez Wileńskie Towarzystwo Wioślarskie. Program zawodów następujący.

Sobota 23—VIII o godz. 5. Wyścig pływacki na dystansie: Wzięcie—Most Zielony.

Niedziela 24—VIII o godz. 12 i) 200 mtr. z prądem (styl dowolny) dla wprawnych, 2) 300 mtr. z prądem (styl dowolny) dla nowicjuszy, 3) 300 mtr. (styl klasyczny) ogólny, 4) sztafeta 4x60 mtr. z prądem (zgłoszenia klubowe), 5) wyścig pań na 100 mtr., 6) Pływanie na prześiąd do celownika na czas i bez spłynięcia.

Konkurs w skokach: 1) szczerak (skok startowy) mała skoczka, 2) jaskółka (skok miejsca), 3) jaskółka z rozniegu (skoczka dowolna), 4) skoki dowolne. Zawody zapowiadają się ciekawie ze względu na spodziewany udział wileńskich klubów sportowych: K. S. 3-go p. sap., W. K. S. Pogoń, A. Z. S., Wil. Tow. Wicel., Z. A. K. S., Iskra, 1 p. p. Leg.

Zgłoszenia przyjmuje Intendent przy stani Wil. Tow. Wiośl. p. Wollejko.

Zawody Towarzystwa 1 p. Leg.—Makabi 1 : 2 (1 : 1)

Zawody te bardzo żywe i interesujące, przeplatane były obustronnemi energicznymi atakami. Już od początku rozpoczęła się staranna i ostrożna gra. Po kilku minutach drużyny przechodzą do ostrego i żywego tempa. Wszyscy gracze mają wiele pracy. W 17 sek. Makabi opanowała piłkę i uzyskała pierwszą bramkę. Inlejaływa prowadzenia przechodzi następnie wojskowych, którzy z silnego strzału w 31 sek. uzyskali wyrównującą bramkę. Do przerwy wynik 1 : 1. W drugiej połowie trwają dalej ostre wzajemne ataki. Gracze pierwszego pułku nieco zmęczeni grali słabiej, niż zwykle. Makabi rozpoczyna ładną grę. Z powodu foula na polu karnem wojskowych sędzia dyktuje „jedenastkę”, z której Mak. uzyskuje drugiego gola. Dwa inne rzuty karne podyktowane przeciwko Mak. nie zostały wyszkaane przez 1 p. Leg. Zawody powyższe dowodzą, że Makabi uczyniła znaczne postępy dzięki fachowej pracy trenera wiedeńskiego. Z 1 p. Leg. zasięgną na wyróżnienie srodkowy apasnik i łącznik. W Mak odznaczyli się „robinsonadami” bardzo dobry bramkarz i lewy łącznik. Sędziował dobrze p. Kaz. W.

TELEGRAMY.

Demonstracje robotnicze w Gdańsku

GDĄŃSK, 20.8. (Pat.) Godz. 11.30. W tej chwili odbywają się przed gmachem senatu gdańskiego demonstracje strajkujących robotni-

ków portowych. Gmachu senatu strzegą silne oddziały policji. W demonstracjach biorą udział liczne kobiety.

Pogrzeb Mattaottiego.

WIEDEN, 20.8. (Pat.) „Tagblatt” donosi z Rzymu: Wczoraj popołudniu przewieziono zwłoki Mattaottiego z omentarza w Riano do st. kol w Monte Rotondo. Władze przedsięwzięły daleko idące środki ostrożności. Na pogrzebie była obecna tylko najbliższa rodzina Mattaottiego. W kościołach rzymskich odbyły się nabożeństwa żałobne za spokoj duszy zmarłego. Dzisiaj wywieszono na murach Rzymu małe plakaty, na których wdowa Mattaottiego wzywa obywateli Włoch do zachowania zgody i jednoci.

Zamach na jugosławiańskiego attache.

BIAŁOGRÓD, 20.8. (Pat.) Jak donoszą z Sofji dnia 17 b. m. wieczorem nieznany sprawca strzelił do tamtejszego jugosławiańskiego attache wojskowego, nie raniąc go jednak. Dzisiejsza Rada Ministrów postanowiła wszcząć energiczne kroki u rządu bułgarskiego w tej sprawie.

Coolidge zadowolony.

WASZYNGTON, 20.8. (Pat.) Biały Dem opublikował komunikat oficjalny, w którym prezydent Coolidge wyraża swoje zadowolenie z powodu wyników konferencji londyńskiej

Eksport papieru z Finlandji.

HELSINGFORS, 20.8. (Pat.) Półroczny eksport papieru z Finlandji wyniósł w roku bieżącym 99.600 tonn, o 3500 tonn mniej, niż w pierwszym półroczu ubiegłego roku. Przy eksporcie papieru gazetowego silną konkurencją stanowią dla Finlandji kraje skandypawskie.

Rząd hiszpański odrzucił projekt paktu gwarancyjnego.

GENEWA, 20.8. (Pat.) Do sekretariatu generalnego Ligi Narodów nadeszła depesza rządu hiszpańskiego w sprawie projektu paktu gwarancyjnego. Rząd hiszpański odrzuca projekt paktu.

Projekt międzynarodowego sądu rozjemczego.

WIEDEN, 20.8. (Pat.) „Neue Freie Presse” donosi z Londynu, że Mac Donald ukonńczył obecnie opracowywanie swego projektu układu w sprawie bezpieczeństwa i międzynarodowego sądu rozjemczego, który przedłoży osobiście w następnym miesiącu zgromadzeniu Ligi Narodów w Genewie.

Ze świata.

— Tragedja okrętu. Załoga i podróżni wielkiego parowca angielskiego „Clan Mac Milan”, dobili w stanie zupełnego wyczerpania do Rangus.

Z pięknego parowca nie zostało śladu, załknął on gdzieś w głębokich wodach po czterodniowej walce z orkanem, jakiego nie pamiętają najstarsi żeglarza. Czwartego dnia nad ranem wszelka walka okazała się bezskuteczna, ster zdruzgotany olbrzymie fale, a wielki transportowiec stał się igraqką wiatrów, które pędziły go na skały wyspy Preparis. Widząc nieuniknioną katastrofę, komendant okrętu dał rozkaz wstąpienia do łodzi ratunkowych. Pomimo wielkiego zmęczenia załoga wywiązała się bardzo sprawnie z polecenia i podrózników przewieziono na niedaleki ląd. Na pokładzie został jedynie kapitan. Nie pomogły wezwania oficerów i nowoływania podrózników. Komendant odrzucił wszelką po-

moc — postanowił zginąć na posterunku. Wtedy jeden z oficerów wraz z sześciu marynarzami postanowili siłą zmusić opornego kapitana do ratowania swego życia.

Gdy po nieludzkich trudach i niebezpieczeństwach dobili do okrętu i znaleźli je na pomoście kapitańskim, uparty dowódca nie tylko nie chciał przyjąć ofiarowanej mu pomocy, ale pod rygiorem dyscypliny nakazał załozde wracać z powrotem. Wtedy skrepowano kapitana i gwałtem naiesiono go w bezpieczne miejsce. Za chwilę okręt zatonał. Angielski urząd morski przyznał odznaczenie bohaterkiej załozde, która z poświęceniem życia wyratowała wszystkich podrózników i ochroniła od śmierci kapitana, jednego z najdzielniejszych marynarzy i ojca trojga droonych dzieci.

WILEŃSKA GIEŁDA.

20 sierpnia 1924 r.
G o t ó w k a :
Ruble zł. . . . . 2,72 3/4—2,72 3/2

C z e k i :
L. Z. W. Banku Ziemi. . . . . 23—
Wil. Skł. Towarowe „Pacific” 0.19

WARSZAWSKA GIEŁDA.

urzędowa 20 sierpnia b. r.
G o t ó w k a :
Dolary . . . . . 5.21—5.18
Franki . . . . . 23.10—27.55
C z e k i :
Belgia . . . . . 25.83—25.57
Holandia . . . . . 202.95—200.95
Kopenhaga . . . . . 84.42—83.58
Londyn . . . . . 23.86—23.14
Nowy Jork . . . . . jak got.
Paryż . . . . . 27.93—27.61
Praga . . . . . 15.57—15.43
Szwajcarja . . . . . 98.23—97.27
Wiedeń . . . . . 7.35—7.28

Redaktor
Stanisław Mackiewicz.

!UWAGA!
Energiczni, młodzi, inteligentni ludzie pięć obojga mogą mieć stały zarobek pracując na prowizji
Szczegóły w
BIURZE REKLAMOWEM
Mickiewicza 4 godz. 2-3 pp.

Duńska fabryka kleju biurowego
w tubkach i butelkach.—i atramentu, poszukuje sprzedawców Oferty kierować: Henry Hahn, Skonobogade 4, Kopenhagen K. Danja

Nowy radykalny wynalazek!
Kto cierpi na Furunculosis (wrzody), Tuberculosis (rany niegojące się), katar żołądka i kiszki, zechce nadsłać swój adres i znaozek pocztowy za 15 gr. a otrzyma **DARMO** skuteczną poradę. Tysiące osób wyleczono. Nie odkładaj a przekonaj się. Adresować: Warszawa, Puławska 8 u dozorczy dla „M. S.”

DARMO!!!
wysyłamy każdemu natychmiast paczkę, zawierającą ciekawe i cenne przedmioty, niezbedne w każdym domu, po nadesłaniu swego adresu i znaczka pocztowego za 15 gr. Prosimy się przekonac o prawdziwoi okazji! Adres: Warszawa, Nowogrodzka 7 m. 23. M.S

CIRCA
500 ubrań męskich i chłopców okoto
200 Ustrów i Reglanów przejściow. DOBREGO KROJU
w rozmaitych fasonach i kolorach, od średniej do najprzedniejszej jakości, peleso po cenach bardzo korzyst. Mechaniczna fabryka odzieży męskiej i dla chłopców
Borowczyk i Peisert
POZNAŃ, Stary Rynek 64/65. I ptr.
Telefon: 1104. Adr. Tel.—TEXTA.
Na życzenie wysyłamy cennik.
Na sezon zimowy specjalność: **JUPY.**

Soleo zakład wód mineralnych i kąpeli błotnych znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, przymiocie, chorobach skórných, nerwowych
Otwarty do 20 września
Ceny utrzymania niższe
Informacje wysyła zarząd Soleo poczta Solec Zdrój.

Świeży CEMENT
wyborowej marki „KLUCZE” otrzymać i polecac
ZYGMUNT NAGRODZKI
Wilno, Zawalna 11-a

LITWA
Wielka, starsza, poważna fabryka w Czechosłowacji (1000 robotników) szuka
poważnego zdolnego zastępcy mieszkającego w Kownie dla ich wyrobów
ślusarskich, żelaznych piecyków, ogólnotrawnych, (Dauerbrandöfen) jako też żelazków, dla Litwy.
Zgłoszenia pod „Czechosłowacja” do Biura dzienników
„Universale”
Warszawa Grzybowska 15.
w języku niemieckim francuskim lub angielskim.

Spiritus rektyfikowany
najwyższego gatunku, mocy 96,5° dostarcza we własnych cyeternach i beczkach.
Rektyfikacja w Kutnie S. A.
Biuro w Warszawie, Galerja Luxenbarga 61
Tel. 221-44, 247-54.

Pismo Odręczne jest anachronizmem
ORGANIZACJA PRYMAT
maszyna do użytku osobistego, usua niezwykła skuteczność i niezawodność pozostawia piszącemu wyraz — raźną kopję. —
G. KLÜGER, SP. AKC.
DŁUGA 42. — DZIAŁ TECHN.
WARSZAWA

Dobrze znany w kołach fachow. laborant
długoletni kierownik największych i wielostronnych fabryk Rosji, obywatel estoński pragnie zmienić posadę. Obeznany teoretycznie i praktycznie w produkcji chemicznej, chemiczno farmaceut. i chemiczno-technicznej, perfumeryj i artykułów kosmetycznych i esencji owocowych.
Oferty sub. „Laborant” uprasza się nadsyłać: Annoncenburo „Ira”, Reval, Rathausplatz 13, Restli.

SPOŁDZIELNIA ROLNA
Kresowego Związku Ziemi
Zawalna Nr 1, telef. 1-47.
Zakres działalności:
Zakup i sprzedaż prod rolnych
Generalna Reprezent.
Gł. Urz. Żywnościow.
Sprzedaż maki żytniej.
Skład paszy
Sprzedaż detaliczna: owsa, otrąb, siana, słomy.
Własne piekarnie
Wypiek chleba ze sprzedażą detaliczną we własnych sklepach (Uniwersytecka 1, Mickiewicza 20, Kalwaryjska 1, Forowa 22).
Wypiek chleba dla szpitali, internatów, ochron, przytułków i t. p. instyt.

Dostawy rządowe
Posrednictwo między producentami rolnymi a instytucjami państwowymi w dostawie produktów rolnych.
Składy towarowe z boecznica kolejowa
Róg ul. Targowej i Szkaplernej telefon 4-62.
Własny tabor przewoz.

Przetarg
Dnia 4 września 1924 r. o godz 10 w Kierownictwie Rejonu Intendentury Wilno (ul Legionów 2) odbędzie się nieograniczone przetarg na dostawę 1.000.000 kg. owsa. Blzsze informacje można otrzymać w Kierownictwie Rejonu Intendentury Wilno, referat żywnościowy.
Kierownictwo Rejonu Intendentury Wilno L. dz. 7804—Int. 2.

W r. 1919 podczas pobytu bolszewików w Wilnie w pałacu hr. Tyszkiewiczów w Wilnie (Nadbrzeźna 6) została przez nich zastawiona tam
inkrustowana szkatulka
zawierająca przybory i narzędzia lekarskie.
Dopiero teraz przystąpiono do oględzin szkatulki i znaleziono w niej tabliczkę z imieniem i nazwiskiem:
Dr. Stanisław Klikowicz.
Uprasza się właściciela szkatulki o skomunikowanie się z zarządem dóbr hr. Jana Tyszkiewiczów (Wilno, Nadbrzeźna 6) celem jej odebrania.

Dr. Zeldowicz Kobieta lekarz
ul. A Mickiewicza 24. A Mickiewicza 24. Przej. 9-11 5-8. Dr. Szwarc Zeldowicz
ul. 12-5 Chor. kobiece oraz pes.weneryczne, moczołp., syfilis i skór.

Wielko - Solecznickie Zakłady Spirytusowe K. Wagnera
polecają z własnej
Hurtowni w Wilnie przy ul. Bonifratskiej №8, tel. № 395
zapaei jakości wódki kartoflane
Stołowa mocna № 1001 na 45° i Stołowa czysta № 1001 na 40°
Otręganym iż na rynku wileńskim zjawily się wyroby firm konkurencyjnych w opakowaniu naśladowującym nasze. Prosimy obstatunki skierowywać bezpośrednio do naszej Hurtowni, gdyż sadnych up.ważnień jakomu nie wydalimy.
Z poważaniem
Zarząd

Ogłoszenie konkursu.
Podpisana Dyrekcja ogłasza niniejszem konkurs na 28 wolnych posad lekarzy oddziałowych a mianowicie z siedziba w Pucku, w Wejherowie, w Kartuszech, w Kościerzynie, w Chojniach, w Czersku, w Starogardzie, w Więoborku, w Nakle, w Tucholi, w Bydgoszczy (5 posady) w Łaskowicach, w Tczawie (3 posady), w Grudziądzu (2 posady), w Toruniu (2 posady), w Cholewicy, w Jabłonowie, w Brodnicy, w Włowie i w Gdańsku (1 posada).
Obowiazkiem lekarza oddziałowego będzie, leczenie wszystkich pracowników kolejowych oraz członków ich rodzin zamieszkałych w siedzibie lekarza i przestżeni do odnosnego oddziału przydzielonej.
Do każdej z powyższych posad przywiązane jest wynagrodzenie według grupy uposażeniowej VII szczebel „a” pracowników państwowych. Przyjęcie nastąpi zarazie w charakterze kontraktowym.
Ubiegający się o te posady, winni dotychczas do podania:
1) Świadectwo obywatelstwa Państwa Polskiego,
2) Dypl m lekarza,
3) Poświadczenia z odbyty przynajmniej dwuletniej praktyki szpitalnej u w szczególności w praktyce położniczej i chirurgicznej,
4) Curriculum vitae.
Podania należy wnieść do 8 września br. do Działu sanitarnego podpisanej Dyrekcji.
Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdńsku.

Dom Handlowo-Przemysłowy „ALMAR”
WILNO, Dobroczyzna Nr. 6.
Polecamy po cenach konkurencyjnych
Makę Nelson, szmalac wleprzowy, śledzie, sól, oliwę oraz inne towary spożywcze i mydlarskie.

Musimy mieć własne silne lotnictwo.

LEKARZ DENTYSTA
Andrzej Mikulski
powrócił i wznowił przyjęcia
Zaul. S-to Jerski № 3-7

Makuszarka
z Warszawy oddział porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz.
Mickiewicza 45—6.

Dr. K. Sokolowski
choroby skórne i weneryczne, przeprowadzi się na ul. Ostrobamską 2. przyjmuje od g. 5—7.

Kon' gniady
piękny o zdrowych nogach 7 lat zdalny do każdego zaprzęgu zaraz do sprzedania
nie drogo.
oglądać od 67 90 p. Dom Kłm. „Zachęta” Portowa 6 d.

6-cio pokojowe, komfortowe mieszkanie na pierwszorzędnej ulicy z elektrycznością i wanną do odstąpienia zaraz Oferty składaj w administracji na okazytela kwitu Inseratowego.

28-VIII skradziono dowód osobisty za № 383 wyd. przez Star. Dzieln. na im. Henryka Szadzińskiego oraz książkę wojsk. № 408/III wyd. przez P. K. U.—Wilno Uniew. s.

Zgub. książ. wej. wyd. przez P. K. U. w Oszmianie, oraz wód osobisty wydany przez Starostwo Oszm na im. Władysława Rodziłowicza— uniew. się